

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Clavdii Espencei Theologi Parisiensis De Evcharistia, Eivsque Adoratione, Libri Qvinque

Espence, Claude d'

Parisiis, 1573

Cap. VII. Eadem à peregrè terra marique profecturis delata, sumptaque,
adeoque mortuis data atque consepulta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30397

priorem Scholij partem reprehendit, quasi profus falsam, quodque sic oportuisset vel vnumquemque domi proprium habuisse sacerdotem (nec enim Christianos omnes sic esse sacerdotes, vt conficiendæ Eucharistiæ ius aut facultatem habeant) vel à parochis ad priuatas id sacramentum petentis cuiusque ædes transmitti solere. Idque nunc etiamnum fit, cum res vrget. Quod vt iam tum promiscuè factum improbable est, ita persecutionis in casu solitum, ex hoc Hieronymi & aliis aliorum locis superioribus multum probabile, vt omnia tuta Carpus hinc timeat, audens alioqui oculatusque vir. Obiurgat igitur Romanos eò loci Hieronymus, quòd ob rem vxoriam immundos se rati, qui vel martyrum adirent basilicas, nulla rei tamè eiusdem habita ratione, domi etiam communicare non reformidarent: satis ita testatum faciens, suis adhuc, vt antè Tertulliani, Cypriani, & Basilij temporibus, Christi fideles Eucharistiam communionis gratia, persecutorum presertim metu, & asseruisse, & asseruatam alios sapiùs, alios rariùs sumpsisse. Quæ domum ex Ecclesia deportatio, domique asseruatio, communicatioque, cum periculorù plena, & multis offendiculis, abusus, & scandalis esset obnoxia, cessante infidelium persecutione, vt causa, cessauit, vt eius effectus, sublata & abrogata eodem, hoc est, Honorij & Arcadij Imp. papæ autem Siricij, aut Anastasij tempore. In Cõcilio Toletano I. & sacrilegij damnatum Eucharistiam à sacerdote acceptam non sumere. Idem quoque instauratum & elucidatum multò post in Tolerano XI. Rege in Hispaniis Vambano, alias Bamba, circa papæ Vitaliani tempora. Vtrunque canonem supra in ægris citatum, nihil hinc opus est recitare. Hæc super Eucharistia, vt sic loquar, domestica.

*Proper. lib.
2. c. 19. et 27*

Euchar. domi asseruatio sublata.

Eucharistia à peregrè profecturis terra marique delata, adeoque mortuis data, atque consepulta.

CAP. VII.

F iiij

*Eucharistiã
peregre pro-
fecturi secũ
ferebant.*

*Beda Ado
Isuard.
XVIII.
Cal. Septeb.*

*Lib. 2. c. 15.
Et li. 4. c. 30*

*Eucharistiã
navigaturi
secum por-
tabant.*

Vit & sua cuique de hoc sacramento fides atque deuotio, eius plus etiam priuatim alleruandi occasio, vt suscepturi aliquod iter longius presertim, hoc se velut com-
meatu præmunirent, tanta eius tum vilitatis, tum necessitatis persuasio, tamque altè Christi fidelium animis hæserat. Sic legimus in martyrologiis fide dignis, Romæ via Appia in Cœmiterio Calixti natale, sancti Tharsitij acoluthi & martyris, quem sacramenta corporis Domini deferentem pagam cum reperissent, cœperunt disquirere quid gereret. Is indignum ratus margaritas porcis, hoc est, discussoribus prodere, ab eis tandiu fustibus & lapidibus mactatus est, donec spiritum exhalauit: vt euoluto eius corpore, sacrilegi nihil sacramentorum Domini in eius manibus aut vestibus inuenientes, eo relicto fugerunt cum terrore. Exemplum hoc magis obseruandum, quo plus vetustum, quod is passus sit octaua persecutione sub Valeriano & Galieno Imp. Sic sub Numeriano Imp. ferunt Hilariam à paganis tractam fixisse gradum, & rogasse, suam sese ipsi orationem complere permitterent, accepto eam Domini sacramento, manibus expansis in orationem se demisisse, & inter orandum spiritum reddidisse. Quo eius historiæ autor, sed nemine præter morem alioqui suum, laudato teste, D. Groperus, eam coniecit, Eucharistiam pro temporum more penes se asseruatam habuisse. Sititur penes eum huius facti fides, cum de duabus eius nominis virginibus & martyribus, in martyrologiis & catalogo 55. tale nihil occurrerit. Mirum id solitos facere terra præfecturos, nisi & navigaturi eodem se velut nautico armamento cõmunire tum solerët. Tam enim non vnum, quod sequitur, Satyrum D. Ambrosij fratrem in mari fecisse, quam non solos Tharsitium & Hilariam in terra verisimile est. De fratris autem sui obitu sic inter alia, viri sanctiss. habet oratio, Quid eius obseruatiam erga Dei cultum prædicem, qui nondum perfectioribus initiatus mysteriis, in naufragio constitutus, cum, qua vehebatur, naus scopuloso illisa vado, vrgentibus hinc inde fluctibus solueretur, non mortem metuens, sed ne

vacuus mysterij è vita exiret, ab initiatis diuinum illud fidelium poposcit sacramentum, nec vt curiosos oculos arcanis insereret, sed vt fidei suæ consequeretur auxilium. Etenim ligari fecit in orario, & orarium inuoluit in collo, atque ita se deiecit in mare, non requirens de nauis compage resolutam tabulam, cui supernatam tueretur, quia fidei solius arma quæsierat. Quibus se reatum munitumque satis credens, alia non desiderauit auxilia. Simul fortitudinem eius spectare licet, qui fatiscente remigio non quasi naufragas tabulam sumpserit, sed quasi fortis ex seipso suæ adminiculum virtutis assumpserit. Nec deseruit spes, nec sefellit opinio. Primus seruatus ex undis, & in portum terrenæ stationis euectus, præfulem suum, cui se crediderat, recognouit, statimque ubi seruulos suos vel liberauit, vel liberatos comperit, negligens facultatam, nec amissa desiderans, Dei requisit Ecclesiam, vt ageret gratias liberatus, & mysteria æterna cognosceret &c. Audis hominis, fidelis quidem, sed nondum vel (vt Groperus sentit) baptisati, vel sacris certè ordinibus, quæ perfectiora mysteria fortè vocat Ambrosius. Initiati. De Eucharistia etiam extra usum, & asseruata tantum, gestatâque, non etiam manducata, fidem: eam fidelium sacramentum, armaturam, auxilium vocitantis, utique propter Iesum Deum Dominumque nostrum in ea semel consecrata præsentem. Ac proinde asseruata tantum, & spiritu terens, non & sacramento sumpta, cultum audis, siue adorationem. Et fides enim est summum Venerationis opus, vel testibus hodie Nouatoribus, & eorum fraterculis, aut etiam paterculis, in sua responsione Valdenses, de quibus nobis in huius operis secunda parte multa dicenda. Et fidem in eam audis non fallere, sed præsens esse in naufragio remedium. Quæ moderni contra isti omnia extra usum putant, Pololatica, papistica &c. Hoc exemplum eo plus notandum, quo minus est hodie receptum, vt in loco fluctuati, siue mari, siue fluminibus celebrare alicui liceat. Pro nauigantium tamen deuotione, in loco nauis Ecclesiola nuncupato, missa dici solet, quam Nauticam atque Siccam vocant, vt quam absque consecratione recitet sa-

*Orarium.**Fides cultus summus.**Valdenses.**Missanautica et sicca*

Part. 1. tra cerdos. Quo autem ordine, in Sacerdotali Romano le-
Etatu. 4. c. 35 gere est. Nec tamen defuit qui Satyri sequeretur exem-
 plum, ne id solum fuisse putemus, aut solitarium. Post
 Ambrosium annis plus minus ducentis, Gregorius ma-
 gnus testatur Maximianum post Syracusanum episco-
 pum, tunc monasterij sui patrem, Romani cum fratribus
 Constantinopoli redeuntem, in Adriatico mari naufra-
 gium propè facturum fuisse, sic ut in eadem naui residen-
 tes, non iam ex morte vicina, sed ex ipsa eius præsentia
 & visione turbati omnes, sibimet pacem dederint, & cor-
 pus atque sanguinem redemptoris acceperint. Et hoc
 quoque plus notandum, Eucharistiam mari vectam, ser-
 uatamque, & quidem sub vtraque specie, nec enim in té-
 pestate, quantam ibi describit in Dialogis, licuit, opinor,
Lib. 3. c. 37. Missarum, vti loquitur, celebrare solemnia. Sed & hæc
 priuata Eucharistiæ asseruatio, & vt ita dicam, persona-
 lis, iisdem quibus supra, causis domestica, desita est multis
 nimirum offendiculis obnoxia, vt & quæ sequitur, vt ma-
 gis adhuc mira, sic non minus, cultus, quo de hîc agimus,
 & deuotionis in hoc sacramentum, testis expressa. Fuit
Eucharistia enim tunc Eucharistia non in vsu modò viuentium af-
mortuis da- seruata, sed & mortuis quoque data, adeoque consepul-
ta et conse- ta. Sic enim Basiliû, autor est in eius vita Amphilo-
pulta. eius consecratæ parte reuerenter sumpta, partem alteram
 secum sepeliendam seruasse, postremò sub vitæ finem,
 dispositam sibi consepelire sumpsisse tertiam, quæ à Do-
 mino data ei fuerat, communionis, & recumbentem in
Lib. 2. c. 18 lecto gratias egisse, &c. Sed huius quoque fragmenti sit
 penes D. Groperum fides, nihil enim immutauit. Et Am-
 philochius hic non est adhuc, quod quidem sciam, cisal-
 pinus, aut latinus. Quod autem sequitur, testimonium
Dialog. 1. habet Gregorij magni, Puerulus quidam S. Benedicti, si-
cap. 24. ne huius benedictione, ad parentum, eorum, quàm debe-
 bat, amantior, habitaculum monasterio relicto, perue-
 niens, eadem die defunctus est, bis sepulto, toties foras
 corpore proiecto, currentibus cum fletu monachis, vitæ
 Dei manu sua communionem corporis Dominici de-
 dit, dicens, Ite, & hoc Domini corpus super pectus eius
 (cum magna reuerentia) ponite, & sic sepulturæ cum tra-

dite. Quo facto susceptum eius corpus terra tenuit, nec
 vtrò proiecit. Vtrunque facinus indubiè extraordinariū,
 & præter tum Christi institutum, tum Ecclesiæ canones.
 Cum enim non defuissent qui mortuis & baptismum &
 Eucharistiã darent, de vtriusque fortassis necessitate om-
 nimodis ad salutem, vt ita loquar, necessaria persuasi ex
 his obligationibus, quas nos sub nisi vocamus, nisi quis
 renatus fuerit ex aqua, &c. Et, nisi quis manducauerit car-
 nem meam, &c. Concilium Carthaginense III. de vtro-
 que ita canit can. 6. Placuit vt corporibus defunctorum
 Eucharistia non detur, Dictum enim est à Domino, *Eucharistia*
mortuis da-
re vetita.
 edere. Cauendum est etiam ne mortuos baptisari posse
 fratrum credat infirmitas, quibus nec Eucharistiam dari
 licitum est, vel, Cum Eucharistiam mortuis non dari ani-
 maduerterit, fuit autem hæc Synodus Basilio posterior
 vel æquæua, Gregorio I. prior, vitæ Benedictinæ scri-
 ptore, vt Antisiodorensis, cuius canon 12. superius de
 Eucharistia mortuis tradenda interdum instaurauit. Et
 totidem verbis sextæ vniuersalis in Trullo celebratæ ca-
 non 83.

Ioan. 3. 6.

Eucharistia
mortuis da-
re vetita.

Mat. 26.

Mar. 14.

1. Cor. 11.

Eucharistia festum, processio, ostensio, cultus &
circumlatio. Cap. VIII.

Venio ad celebrem illam pompam, & ex *Eucharistia*
 anima interim frequentiore, ex vicali *festum pro-*
 quandoque annalem Eucharistiæ proces- *cessio, circū-*
 sionem, atque ostentationem. Christi, aut *latio.*
 etiam Dei festum Christianus, latinus
 presertim, clerus populusque vocat, celebrat, obseruat.
 Cuius equidem autorem, diu, iunior presertim, & an-
 tequam ius pontificium attigissem, putauī Urbanum *Cle. Si domi*
 papam eius nominis quartum, qui ante annos plus tre- *nū de reliq.*
 centes, hoc est, anno Domini circiter 1261. festum *st venerat.*
 sacramenti huius instituit, feria quinta post octauas *55.*
 Pentecostes, constitutione, non ita pōst, hoc est, anno
 Domini circiter 1303. in Concilio Viennensi, sub Cle-
 mente V. recepta, publicata, confirmata. Eo, inquam, ex